

Komu a proč dodnes vadí zrušení nevýhodné smlouvy na Palácové zahrady aneb jak také utíkaly peníze z Národního památkového ústavu (NPÚ)

SÚPP (Státní ústav památkové péče) – dnes součást NPÚ, měl z 15. 11. 1994 uzavřenu nájemní smlouvu, označovanou však za smlouvu mandátní, s původním nájemcem Unica,s.r.o.. Tato smlouva byla podpisem tehdejšího ředitele, dnešního hlavního konzervátora NPÚ, dodatkem ze dne 5.11.2002 dále „vylepšena“, a to vypuštěním příslušných článků smlouvy umožňujících výpověď a změnou trvání smlouvy z doby neurčité na dobu určitou, a to až do 31. 10. 2007.

Dle této smlouvy NPÚ hradil náklady spojené s vlastním provozem zahrad (odhadem cca 90% nákladů) a nájemce (mandatář) Unica,s.r.o., pak náklady spojené zejména s prodejem vstupenek a propagací (odhadem. cca 10% nákladů). Výnosy se v roce 1995 rozdělovaly přesně naopak, tj. NPÚ dostával 20% a Unica 80% v roce 1995. Dodatkem ze dne 15. 12. 1995 byl poměr dělení výnosů změněn takto ještě na rok 1995: pro NPÚ 40% a pro Unica 60% . Na další roky, tj. 1996 až 2007 bylo dohodnuto 30% (resp. 40%) pro NPÚ a pro Unica 70% (resp.60%). Pouze za období 1997-2003 byla touto smlouvou vytvořena pro NPÚ kumulovaná ztráta 2,309.389,05 Kč.

Díky podpoře tehdejšího 1. náměstka ministra kultury, v jehož přímé podřízenosti památková péče byla, mohl tehdejší nájemce žít v pocitu nedotknutelnosti a neměl tedy potřebu zvyšovat návštěvnost, což konstatuje i kontrolní protokol MK ČR č.j. 13465/2003 - SOK. Postupně klesal počet návštěvníků, což se při vstupném 99,- Kč za dospělou osobu ani nebylo možno moc divit. Tím se začala prohlubovat ztráta NPÚ, např. za rok 2003 činila již ztráta 1,082 853,70 Kč při počtu 70 tis.návštěvníků, protože fixní náklady na údržbu zůstávaly stejné a jsou v podstatě dodnes stejné a snížily se pouze výnosy (pozn. redakce : tyto výnosy v roce 2003 ale byly stále značně vyšší než výnosy nového nájemce v roce 2004, který snížil cenu na 69,- Kč při téměř shodném počtu návštěvníků).

Zisk tehdejšího nájemce nebylo možno ověřit, na to mandátní smlouva nepamatovala. Docházelo tak de facto k přerozdělování státního příspěvku na činnost NPÚ ve prospěch soukromé společnosti, dle odborného odhadu kontrolní skupiny MK ČR tak doplatil NPÚ v posledních dvou letech (2002 a 2003) cca 1,9 milionu Kč soukromému sektoru.

Pikantní na tom byl fakt, že NPÚ neměl přístup k účetnictví bývalého nájemce Unica, ale naopak hlavní účetní NPÚ, která nebyla zaměstnankyní NPÚ, byla zaměstnankyně bývalého nájemce, který tak měl možnost vidět vše. Navíc i mzdová účetní a další účetní byly zaměstnankyně bývalého nájemce. Uzavření smlouvy „Zajištění ekonomického servisu ústavu“. bylo v rozporu s ustanoveními zákona č. 199 / 1994 Sb., o veřejných zakázkách, a marně ho napadalo již kontrolní zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu č. 00/27 ze dne 2. 3. 2001. V rozporu s dalšími předpisy navíc tyto zaměstnankyně bývalého nájemce zahrad trvale a bezplatně užívaly prostory i zařízení NPÚ.

Ing. Noveský : Záhy po svém nástupu (1. 10. 2003) do funkce „vedoucí ekonomický náměstek – hlavní ekonom“ jsem zjistil, že výše uvedené skutečnosti, nefunkční schéma řízení organizace a další a další nevýhodné smlouvy, které byly uzavřeny jako dlouhodobé (např. dlouhodobé nájemní smlouvy za zlomek tržního nájemného apod.) způsobují NPÚ každoroční mnohamilionové ekonomické ztráty a jsou z hlediska zákonů nepřijatelné jako nevhodné nakládání se státními prostředky. Další miliony řadu let plynuly na vývoj

různých software, které dodnes nejsou plně funkční, jak ostatně vyplývá i z posledních vyjádření ombudsmana.

Některá ustanovení Statutu NPÚ byla v přímém rozporu s platnými zákony. Již 5. 12. 2003 jsem předal na MK ČR „Analýzu hlavních současných i budoucích problémů NPÚ“ ze dne 4. 12. 2003, kterou jsem vypracoval na pokyn tehdejšího GR. Analýza byla zařazena na neoficiální černou listinu odpovědných pracovníků úseku tehdejšího 1. náměstka MK ČR s odpovídajícími negativními dopady pro autora a další. Analýza byla ředitelem odboru památkové péče MK ČR rozeslána územním odborným pracovištím NPÚ s úkolem vytvořit „antianalýzu“. Na jaře 2004 se k mé analýze dostal i tehdejší ministr kultury a chtěl situaci okamžitě řešit, ale již se to nepodařilo. Podařily se pouze některé dílčí kroky, např. příspěvková organizace NPÚ se stala jednou účetní jednotkou, kterou byla dle zákona od svého vzniku 1. 1. 2003 i podle Statutu NPÚ (od poloviny roku 2004).

Platby NPÚ soukromým společnostem udržujícím zahrady byly zcela neprůhledné a plynuly celá léta nekontrolovatelně z NPÚ, což jsem zjistil, když jsem náhodou dostal do ruky proplacenou fakturu č. 0200DF040017. Odpovědní zaměstnanci NPÚ „odpovědně“ podepsali a nechali NPÚ zaplatit 159.899,- Kč za práce v zimním období 2003-2004 jako např. vyhrabání trávníků, odvoz listí, vypletí záhonů, provzdušnění trávníků, atd.. Protože jsem se důvodně domníval, že další „spřátelené“ společnosti spolu se zaměstnanci NPÚ se realizují na úkor a účet NPÚ obdobně, učinil jsem ještě před svým odchodem bezpečnostní opatření v oběhu faktur a schvalování jejich proplacení.

Dalším krokem nezbytně bylo logicky zprůhlednění vytvořením systému, kdy bude jeden nájemce a ten bude mít provoz Palácových zahrad včetně běžné údržby plně ve své režii a pod kontrolou. Jedině tak se mohly narušit ustálené toky státních prostředků NPÚ do soukromých společností a současně se eliminovat vnitřní vlivy v NPÚ.

V listopadu 2003 nastoupila na NPÚ kontrolní skupina Ministerstva kultury, která došla ke stejným zjištěním jako já. Výsledkem bylo doporučení kontroly okamžitě zrušit nevýhodnou smlouvu na Palácové zahrady a další nevýhodné smlouvy. Na základě tohoto zjištění zrušil NPÚ v březnu 2004 nevýhodnou mandátní smlouvu, přestože byla uzavřena bez možnosti výpovědi na dobu určitou, tj. do 31. 10. 2007. Výhrůžky pana místostarosty Prahy 1 (za KDU-ČSL), který jednal za společnost Unica se dají jen obtížně dokázat, o to však byly silnější. (trestní stíhání a žaloby za ušlý zisk!?)

Protože se jednalo o nestandardní situaci, kdy např. vážla komunikace s hlavní účetní NPÚ (zaměstnankyně spol. UNICA) a přestože to zákon nepředepisoval, bylo vypsáno standardní průhledné výběrové řízení a osloveni čtyři v úvahu připadající zájemci. Z důvodu maximální objektivnosti byl osloven i stávající mandatář (nájemce) i přesto, že prohlašoval, že se výběrového řízení nezúčastní, protože má platnou smlouvu do roku 2007. Dva zájemci – Unica a Protocol Service dodali platné nabídky. Společnost Unica, která byla detailně seznámena s provozem Palácových zahrad, nabídla 210 tis. Kč nájemného ročně, ale bez možnosti pro NPÚ zdarma využívat galerii a bez dalších požadovaných činností.

Problémem zůstala, jak ostatně dokumentuje ekonomická část nabídky společnosti Unica zpracovaná hlavní účetní NPÚ ze dne 8. 3. 2004, nemožnost přeúčtování energií, vzhledem k tomu, že NPÚ nemělo dořešen systém měření. Dalším problémem zůstaly nekonkrétní požadavky odborného úseku NPÚ na různé služby – např. osvětlení Palácových zahrad a dalších prostor mimo otevírací dobu, technická pomoc při výstavách atd.. Odborný úsek do

doby mého odchodu v říjnu 2004 tyto své požadavky nebyl schopen kvalifikovaně a odpovědně specifikovat, natož vyčíslit. Tyto vzájemné nároky se však mohly a měly dořešit na základě zkušeností nejpozději do konce roku 2004, tj. po první realizované sezóně (1. 4. 2004 - 31. 10. 2004). Smlouva ostatně obsahuje standardní ustanovení o dodatcích, neboť by byl téměř zázrak, kdyby se v tak krátké době před zahájením sezóny podařilo absolutně vyprecizovat smlouvu zcela ideální, a to zcela bez podkladů, když odborný úsek NPÚ nedodal žádné podklady, např. ani základní pasporty Palácových zahrad.

Společnost Protocol Service nabídla 250 tis. Kč a dále nabídla využití galerie a adjustaci dvou výstav ročně pro NPÚ zdarma, zajišťovala si na vlastní náklady ostrahu v pracovní i mimopracovní dobu, čímž zvýšila nabídku odhadem min. cca o 300 – 400 tis. Kč. Celkový přínos pro NPÚ přínos tedy více jak půl milionu korun ročně. Ostatní podmínky obou uchazečů byly obdobné. Hodnotící komise, kde členem byl kromě mě, dalších 3 zaměstnanců i tehdy hlavní kontrolor a později hlavní ekonom NPÚ, jednomyslně vybrala nabídku společnosti Protocol Service. Smlouva sama pak byla uzavřena v pracovním pořádku v souladu se zákonem č. 219 / 2000 Sb., o majetku ČR, včetně ustanovení o běžné údržbě, která šla samozřejmě plně k tíži nájemce.

Pokud tedy někdo mluví o nevýhodném pronájmu, mluví zřejmě o staré mandátní – nájemní smlouvě z roku 1994, která byla plně v režii úseku 1. náměstka MK ČR, a která byla mou zásluhou v roce 2004 vypovězena, protože byla pro NPÚ nápadně nevýhodná. Navíc dle platných předpisů nesmí státní organizace dlouhodobě provozovat ztrátovou činnost. .

Bylo by zajímavé zjistit, komu a proč dodnes vadí, že smlouva vytvářející NPÚ milionové ztráty byla ukončena a namísto ní byla v roce 2004 uzavřena smlouva vytvářející NPÚ zisk. Dnes po dvou ukončených sezonách se již můžeme s dvouletými výsledky v ruce pouze dohadovat, zda smlouva, tak jak byla v březnu 2004 uzavřena, přináší NPÚ ročně jenom smluvně garantovaných 250 tis. Kč ročně a další služby nebo více, a zda tato smlouva mohla být ještě výhodnější pro NPÚ, či nikoliv. Musím však zdůraznit, že současný stav (tj. od 31. 10. 2004) smlouvy a dodatků k této smlouvě mi však není znám.

Na jaře 2004 byla nová nájemní smlouva spolu s transparentním výběrovým řízením zásadním průlomem v hospodaření NPÚ ze ztráty do zisku a současně i průlomem do zvykového práva vládnoucího v NPÚ.

Pokud tedy pan Ing. Novák, jako tehdejší 1. náměstek ministra kultury a pozdější generální ředitel NPÚ veřejně označil změnu výsledku ze ztráty do zisku za nevýhodný pronájem, kdy mu nemohlo být neznámo, že současně přetrvávají další nájemní smlouvy nevýhodné pro NPÚ, kde jejich radikální změny a výběrová řízení byly mnou k podpisu nachystány již v době mého odchodu. To vše je ostatně obsaženo i v předávacím protokolu funkce hlavního ekonoma ze dne 31. 10. 2004. Údajně nebyly ani tyto změny nevýhodných nájemních ani výběrová řízení, z nichž měly vzejít nové nájemní smlouvy dodnes realizovány. Pak musí mít autor pomluvy opravdu vážný důvod, který stojí za prověření.

Z výše uvedených důvodů zvažuji podání trestního oznámení pro pomluvu a společenské znevážení, současně bych uvítal podrobnou prověrku hospodaření se státními prostředky vynakládanými na Palácové zahrady v letech 1996-2006, event. další.“

V Praze 13.2.2006